

Благодійна організація «ВІЛЬНА ЗОНА»

ЄДРПОУ 42032511

02139, м. Київ, вул. Братиславська, 52

Вих. №3-1/р від 03.05.2018 року

**Секретаріат Національної ради
з питань протидії туберкульозу
та ВІЛ-інфекції/СНІДу**

**щодо необхідності включення
представників спільнот
колишніх засуджених
до Національної ради з питань протидії
туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу**

Відповідно до ПОСТАНОВИ КМУ № 926 від 11 липня 2007 р. «Деякі питання протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу», до якої затверджено **ПОЛОЖЕННЯ про Національну раду з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу** (далі – **Нацрада**) до складу Нацради входять: представники міністерств, ради церков та релігійних організацій, міжнародних неурядових організацій, громадських організацій людей, які живуть з туберкульозом, громадських організацій людей, які живуть з ВІЛ-інфекцією/СНІДом, громадських організацій, які представляють інтереси споживачів ін'єкційних наркотиків, громадських організацій, які представляють інтереси осіб, які надають сексуальні послуги за винагороду, громадських організацій, які представляють інтереси чоловіків, які мають сексуальні стосунки з чоловіками. Однак у даному складі немає представників спільнот засуджених та колишніх в'язнів, які належать до ключових спільнот, вразливих до ВІЛ (люди, які вживають ін'єкційні наркотики; секс-

працівники; чоловіки, які мають секс з чоловіками; засуджені та колишні ув'язненні; жінки, які живуть з ВІЛ; підлітки, яких торкнулася епідемія ВІЛ)¹.

При цьому слід зазначити, що кількість в'язнів в Україні на 100 тисяч населення – 321, що виводить Україну на 32 місце в світі (із 217)². А станом на 01.04.2018 в Україні є 62 249 суб'єктів пробації, у яких залучено 3400 персоналу (ДУ і усі уповноважені органи).

Кожен п'ятий в'язень в Україні є носієм ВІЛ-інфекції, 40% статус встановлюється під час відбування покарання у місцях позбавлення волі, (УНІАН).

Згідно з дослідженнями, поширеність ВІЛ-інфекції в українських в'язницях у 22 рази вища, ніж на свободі. Після відбування покарання колишні в'язні повертаються у суспільство, яке дуже мало робить для того, щоб вони мали можливість гідно в ньому адаптуватися, отримати необхідні медичні послуги з лікування та профілактики. Все це сприяє поширенню епідемій, до яких суспільство часто неготове.

60 тисяч в'язнів в українських тюрях мають обмежений доступ до профілактики особливо небезпечних інфекцій та до лікування.

Особливо це стосується таких хвороб, як ВІЛ-інфекція, туберкульоз та вірусні гепатити. Згідно з дослідженнями, 60% ув'язнених мають гепатит С, 20% – ВІЛ, а 75% нових випадків захворювання на туберкульоз виникають саме в місцях позбавлення волі. Основним способом передачі вірусу імунодефіциту та гепатиту С в тюрях є саме ін'єкційні наркотики. Більше половини в'язнів вживають наркотики таким способом і входять до групи ризику з поширення інфекцій.

При цьому, ув'язненим не доступні в повній мірі якісна діагностика, отримання медичної допомоги та лікування наркозалежності, програми обміну голок та шприців тощо.

Крім того, згідно з прогнозами фахівців, зростання ризику ін'єкційного зараження ВІЛ під час ув'язнення можуть спровокувати 55% нових випадків захворювання серед споживачів наркотиків протягом наступних 15 років. А щороку з місць позбавлення волі звільняються 30-50 тисяч осіб, що відіграє

¹ Звіт за результатами дослідження «Оцінка чисельності представників ключових груп в Україні»/ Берлева Г., Сазонова Я. – К.: МБФ «Альянс громадського здоров'я», 2017. – 64 с. <http://aph.org.ua/wp-content/uploads/2016/07/mio2016high.pdf>.

² Prison Brief for United States of America — King's College London

[Bropy↑ Correctional Population Trends Chart](#) — United States Bureau of Justice Statistics

[Bropy↑ Number of inmates in Ukraine rises for first time in 7 years](#) — Kyiv Post (26 березня 2009)

[Bropy↑ Prison Brief – Highest to Lowest Rates. International Centre for Prison Studies](#). School of Law, King's College London. Accessed April 27, 2009. "Entire world Prison Population Rates per 100,000 of the national population. For more details about the figures of any country, please click on the name of that country."

важливу роль у поширенні епідемій ВІЛ/СНІД, туберкульозу та гепатиту у суспільстві.

Як показує звіт, підготовлений ВБО «Всеукраїнська мережа ЛЖВ», завдання забезпечення ув'язнених послугами тестування, лікування ВІЛ/СНІДу часто залишається не розв'язаним для адміністрацій багатьох пенітенціарних установ. В результаті люди, що живуть з ВІЛ, відбуваючи покарання або перебуваючи під слідством, не завжди отримують адекватну медичну допомогу. Тому в українських колоніях спостерігається висока смертність від СНІДу.

Відповідно до даних дослідження «Моніторинг поінформованості, поведінки та поширеність ВІЛ-інфекції серед засуджених як компонент епіднагляду за ВІЛ другого покоління», проведеного ВБО «Всеукраїнська мережа ЛЖВ» за замовленням Управління ООН з наркотиків та злочинності рівень поширеності Віл-інфекції за типом УВП (установи відбування покарань) є наступним:

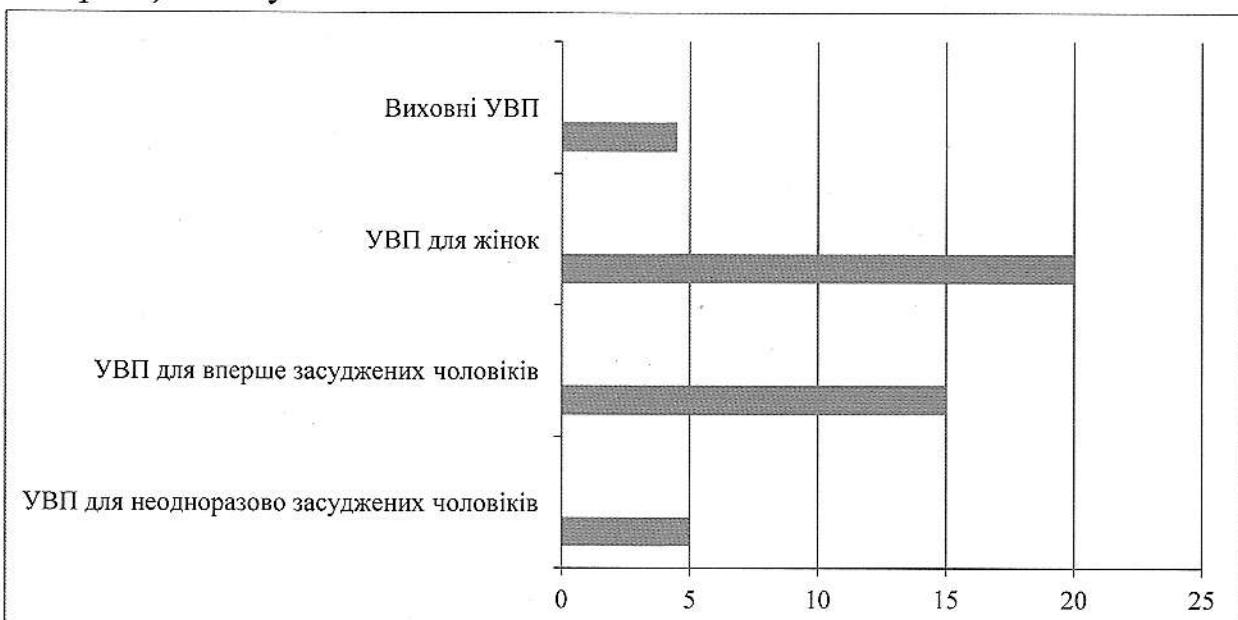

Рис. 1 - Рівень поширеності Віл-інфекції серед засуджених за типом УВП

Тож, бачимо, що у виховних колоніях не зафіксовано жодного випадку ВІЛ-інфекції (серед опитаних), а частка ВІЛ-позитивних респондентів у чоловічих ВК для неодноразово засуджених втрічі (15%), а у жіночих вчетверо (20%) вища, ніж у чоловічих ВК для вперше засуджених.

Ще одним показником, на який слід звернути увагу, є збільшення кількості ВІЛ-інфікованих залежно від кількості ув'язнень – у вперше засуджених показник становить 4%, у друге ув'язнені – 19%, втретє – 22%.

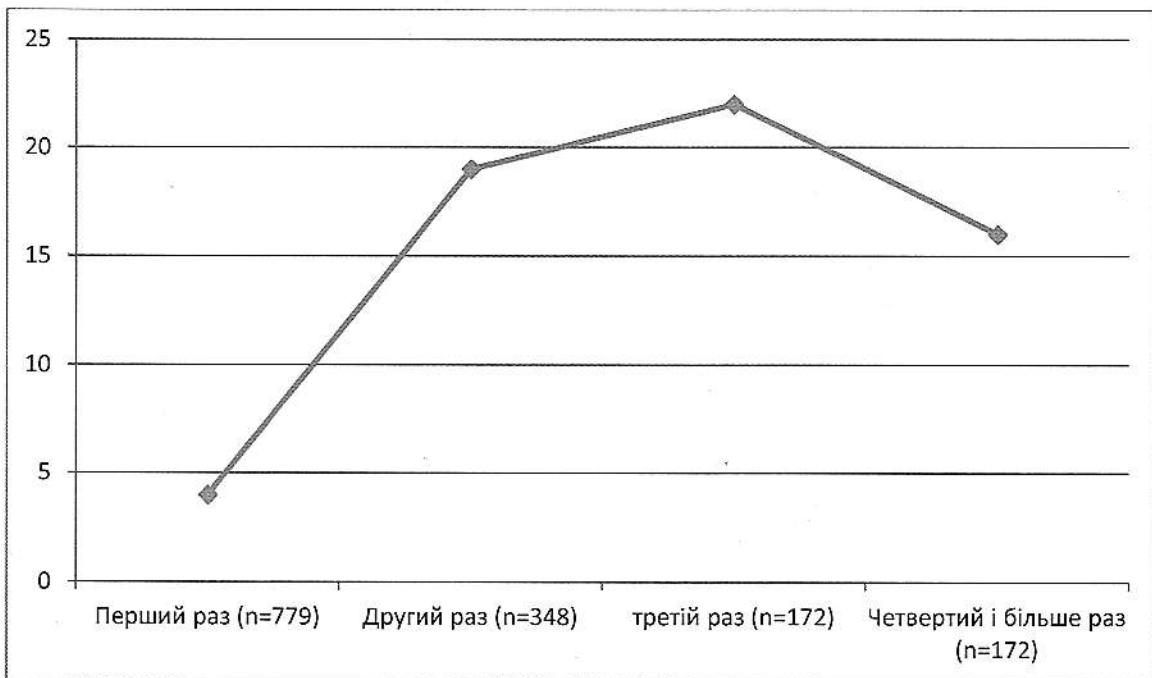

Рис. 2 - Рівень поширеності ВІЛ-інфекції серед засуджених за кількістю ув'язнень, %

Згідно із результатами дослідження рівень доступу до послуг в УВП є наступним:

	Є, без особливих проблем	Є, але проблемно	Hi	Не знаю
Тестування на наявність ВІЛ-інфекції	79	10	0	11
Консультації щодо ВІЛ-інфекції	74	18	2	6
Отримання АРТ	61	12	6	21
Лабораторне дослідження рівня клітин СД 4	47	33	3	17
Лабораторне дослідження рівня вірусного навантаження	40	28	12	20

Необхідність включення представників ключових спільнот, а саме – спільноти колишніх засуджених, до складу Національної ради

Враховуючи усю складність ситуації із епідемією ВІЛ/СНІДу у закладах / установах виконання покарань, що описана вище у даному документі, існує гостра потреба у включені представників спільноти колишніх засуджених до складу Нацради. Оскільки ці люди знають проблему із середини, можуть пропонувати шляхи вирішення наявних проблем, спираючись на власний

досвід. Крім того, серед основних завдань Спільноти є наступні (що корелюють із основними завданнями Нацради):

- Сприяння впровадженню існуючих міжнародних стандартів щодо захисту прав людини та найсучасніших підходів до соціальної роботи в закладах і установах, які входять до складу кримінально-виконавчої системи України;
- Сприяння впровадженню існуючих міжнародних стандартів щодо захисту прав людини, подолання стигматизації та дискримінації наркозалежних осіб та людей, що живуть з ВІЛ/СНІДом, туберкульозом та іншими захворюваннями, і за вироком суду відбувають покарання у місцях позбавлення волі, без позбавлення волі, чи в повному обсязі відбули покарання та були звільнені з місць позбавлення волі;
- Сприяння профілактиці ВІЛ/СНІДу в місцях позбавлення волі, та серед клієнтів Організації, що звільненилися, у тому числі шляхом реалізації стратегії зменшення шкоди;
- Сприяння боротьбі із туберкульозом у місцях позбавлення волі та серед клієнтів Організації, що звільненилися;
- Сприяння розробці та реалізації місцевих та державних програм, спрямованих на забезпечення прав осіб, позбавлених волі, та осіб, що звільненилися;

Враховуючи усе зазначене вище, звертаємося з пропозицією на найближчому засіданні Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу розглянути питання щодо необхідності залучення представників спільноти ув'язнених та звільнених (як однієї з найбільш уразливих до ВІЛ та ТБ груп населення) до участі у роботі Національної та регіональних рад з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу.

Виконавчий директор

